

ΚΥΨΕΛΗ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

προπληρωτέα

Ἐν Ἑλλάδι. Δρ. ν. 6.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. . . . 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΘΩΩΝ ΠΕΝΤΖΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.—ΦΥΛ. 13.

ΑΡΙΘΜΟΣ 37,

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 20 Μαΐου 1886

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ

(συνέχεια τῆς φυλλ. 35)

Οἱ ἐργάται Λαυρεντίου τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἀγνοοῦντες τὰ φρονήματα τὰ κατέχοντα τὸν νεὺν τοῦ Βωναρόττη, πλὴν γιγνώσκοντες τὴν κλίσιν του εἰς τὴν γλυπτικὴν, τῷ ἐδωρήσαντο τεμάχιον μαρμάρου. Ἐλαβε τότε ἀνὰ χεῖρας σμίλην καὶ ἤρχισε νὰ προπλάτῃ τὴν κεφαλὴν ἐνὸς Φαῦνου—Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν εἶχε σχεδὸν τελειώσει τὸ ἔργον του, τῷ ἐπαρουσιάσθη ἀνὴρ ὡς τεσσαρακονταετής, δυσειδής, ὅς τις δῆθεν παρετῆρει ὅ,τι ἠργάζετο. Ὁ νέος ἐργαζόμενος μετ' ἐνθουσιασμοῦ οὐδὲν ἐφρόντισε περὶ τοῦ ἀγνώστου, ὡς ἂν μὴ ἔμελεν αὐτῷ περὶ ἐκείνου καθὼς περὶ τῶν σμιλευμάτων πιπτόντων εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Μετὰ τὴν τελευταίαν σφυρῆλάτῃσιν ἀπεχώρησεν ὀλίγον κατὰ τὸ σῆμα ὅπως παρατηρήσῃ τὸ ἔργον καὶ ἔμεινεν ἱκανοποιημένος. Τότε ὁ σιωπηλὸς μάρτυς θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ νέου γλύπτου. Φίλε, τῷ εἶπε, γλυκῶς προσμειδιών, ἐὰν εὐδοκῇ, ἔχω σκίψιν νὰ σοὶ ὑποβάλω.—Σκίψιν περὶ τῆς τοῦ Φαῦνου μου κεφαλῆς;—Ἀκριβῶς—

Καὶ τίς εἶσαι ἵνα ἔχῃς τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃς τὸ ἔργον μου;—Ὅτος καὶ ἂν εἶμαι, ἀδιάφορον ἀρκεῖ σοὶ νὰ ἐπικρίνω ὀρθῶς.—Καὶ τίς ἀποφασίσει μετὰξὺ ἡμῶν;—Σὺ αὐτὸς ἔση ὁ κριτής—Λέγε λοιπόν—Δὲν θέλεις νὰ προτυπώσῃς γηραῖον Φαῦνον γελῶντα;—Ἀναμφιβόλως—Καλῶς, ποῦ εἶδες λοιπόν γέροντα ἔχοντα πάντας τοὺς ὀδόντας ἐν τῷ στόματι;—Ὁ Βωναρόττης ἐρουθρίασε δάκνων τὰ χεῖλη ἕνεκεν τῆς ὀρθῆς παρατηρήσεως. Ἀπελθόντος τοῦ ἀγνώστου διὰ τοῦ γλυφάνου ἀφῆρσε δύο ὀδόντας τοῦ Φαῦνου του.

Ἴνα ποιῆσῃ ἐντελέστερον τὸ ἔργον του ἐσκέφθη νὰ κοιλάνῃ τὸ οὖλον, ἀλλὰ στερούμενος τοῦ ἐργαλείου, ἀνέβηκεν εἰς τὴν ἐπαύριον. Ἀνοιχθέντος τοῦ κήπου, ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελοσ εἰσηλθὼν, ἀλλ' ὁ Φαῦνος ἐξέλειπε· τοῦναντίον εὔρε τὸν ἀγνωστον.

Ποῦ εἶναι λοιπόν ὁ Φαῦνός μου; ἠρώτησε πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ γλύπτης.—

Ἀσφρηθὴ κατὰ διαταγὴν μου, ἀπεκρίθη ἐκείνος.

—Καὶ τίς εἶσαι ἵνα διατάξῃς ἐν τῷ κήπῳ Λαυρεντίου τοῦ μεγαλοπρεποῦς;

—Ἀκολούθησόν μοι καὶ θὰ τὸ ἤξεύρῃς—Ἀκολούθησόν σοι ὅπως σὲ ἀναγκάσω νὰ μοὶ ἀποδώσῃς τὸν Φαῦνον.—Ἴσως θέλῃς εὐχαριστηθῆ ἀρίων αὐτὸ ἐνθα εὕρισκεται—Ὁ ἄ-

γνωστος ἔτεινε πρὸς τὸ μέγαρον πάντοτε ἀτάραχος καὶ γαλήνιος ἕως οὗ ἀφίκετο εἰς τὸν πυλῶνα· τότε ὁ νέος ἐπιστήτας αὐτὸν μέλλοντα νὰ εἰσέλθῃ πού πορεύεσθε; τῷ εἶπε, νῦν θέλομεν ἀποπεμφθῆ, λογίζεσαι ὅτι δυνάμεθα νὰ εἰσδύσωμεν ἐλευθέρως εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δουκός;—Ὁ ἀγνωστος μὴ δίδων ἀπάντησιν εἰσέρχεται εἰς τὴν πρώτην αἰθυσαν ὑπηρεταί καὶ φύλακες προσκυνούσιν αὐτῷ, καὶ ὁ Μ. Ἀγγελος ἠκολούθει αὐτῷ ἀνησύχως σκεπτόμενος καθ' ἑαυτὸν μήπως εἶναι μέγας τις ὑπουργός τοῦ ἡγεμόνος; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κακῶς ἐπράξα ἀποτεινόμενος αὐτῷ τὸσον ἀποτόμως. Οὐχ ἦττον ὅμως ὁ Φαῦνος μοὶ ἀνήκει καὶ πρέπει νὰ μοὶ τῷ ἀποδώσῃ—Ἐν τούτοις ὁ ἀγνωστος διήρχετο διὰ τῶν θαλάμων ἀνευ οὐδενὸς κωλύματος, καὶ ὁ νέος εἶτι μᾶλλον ἐκθαμβος κατὰ τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἔβαινε. Φθάσαντες εἰς τὸ μέσον τοῦ μεγάρου, ὁ πρῶτος ἀνοίγει θύραν καὶ εἰσέρχονται εἰς λαμπροστόλιστον δῶμα πλήρες καλλιτεχνικῶν καὶ πολυτίμων ἀντικειμένων. Ὁ Μιγ. Ἀγγελος ἔστη εἰς τὸ κατώφλιον ἔντρομος καὶ ἀπολωλός· κατενόησεν ὅτι προσέβαλεν ἄτομον περιφανές καὶ ἐν ᾧ ἐσκέπτετο νὰ τῷ αἰτήσῃ συγγνώμην, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶδε τὸν γηραιὸν τοῦ Φαῦνον θεθέντα ἐπὶ ὀκρίβαντος.

Βλέπεις καλῶς, τῷ εἶπεν ὁ ἀγνωστος μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀγαθότητος, ὅτι ἐὰν διέταξα νὰ λάβωσιν ἐκ τοῦ κήπου τὸν Φαῦνον, ἔθηκα αὐτὸν εἰς τόπον καταλληλότερον—Ἀλλὰ Θεέ μου! ἀπήντησεν ὁ νέος τεχνίτης, τί θὰ εἶπη ὁ ἡγεμὼν βλέπων τὸ εὐτελές τοῦτο πρόπλασμα μεταξὺ τὸσον ὠραίων ἔργων;—Ὁ ἡγεμὼν σοὶ τείνει τὴν χεῖρά σου, λάβε αὐτήν—Ὁ Μ. Ἀγγελος συγκινημένος ἔκυψε τὴν κεφαλὴν σφιγγων τὴν χεῖρα τοῦ Δουκός—Ἀπὸ τούτου, φίλε, θέλεις ζῆτει εἰς τὸν οἶκόν μου, θὰ ἦται ὁ μοιραφέζός μου, παρ' ἐμοὶ θὰ μελετήσῃς καὶ οὐδέμια ἔσεται διαφορά μεταξὺ σοῦ καὶ τῶν υἱῶν μου· θὰ ἔχῃς μανδύαν ὁμοίον ἐκείνῳ ὀνπεριβάλλονται κατὰ τὰς ἐφορτάς.—Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ νέος, πρὶν ἢ ἀπολαύω τῶν δώρων σου, ἐπέτρεψόν μοι νὰ δράμω πρὸς τὸν πατέρα μου ὅπως τῷ ἀναγγείλω τὴν τύχην μου· με ἀπέβαλε τῆς οἰκίας ὡς παῖδα ὀκνηρὸν καὶ ἀνάξιον· νῦν ἐπιστρέφω εὐ-

πειθῆς καὶ πρᾶος. Εἰς τὸ μέλλον δύναμαι νὰ παρευρεθῶ θαρραλέως πανταχοῦ, ἀφ' οὗ ὁ Λαυρέντιος τῶν Μεδίκων, ὁ πρῶτος τοῦ αἰώνου ἀνὴρ μὲ καθιέρωσε τεχνίτην.

Καλῶς λοιπὸν, πορεύθητι καὶ λέγε πρὸς τὸν πατέρα σου ὅτι ἡ προστασία μου θέλει ἐκτείνεσθαι ἐφ' ἅπασαν τὴν οἰκογενεῖάν του· λέγε αὐτῷ προσέτι νὰ προσέλθῃ πρὸς ἐμὲ αἰτούμενος ὅτι πλέον νομίζει κατάλληλον.

Ὁ γέρον Βωναρόττης ἤριστά ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐξ ἧς δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ, ὅτε ὁ νέος ὁρμητικῶς ἔκρουσε τὴν θύραν. Ὁ γέρον ἔδραμεν ἵνα ἀνοίξῃ, ἀλλὰ βλέπων τὸν Μ. Ἀγγελον, ὃν ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἀνεγνώρισεν, ὑπέκρησεν. Ἰαχρός, ἀσπλαγχνῶν, πλήρης κοινορτοῦ προσπίπτει εἰς τὰς πατρικὰς ἀγκάλας.—Μακρὰν ἐντεύθεν, τρισάθλιε, μὴ μοῦ ἀψῆ, υἱὲ ἀνάξιε, μὴ με ρυπάνῃς βορβόρου—Ἐρχομαι ἐκ τῶν ἀνακτόρων τῶν Μεδίκων.—

—Ὁὐ θούλωμαι μαθεῖν πόθεν ἔρχεσαι, ἢ ὅτι πράττεις· εἶχον ἤδη υἱὸν ἐν ᾧ ἔστηρίζετο ἡ ἐλπίς τῆς οἰκογενείας, ἡ τοῦ γῆρατός μου παραμυθία· ἀλλ' οὗτος ὁ ἀχάριστος καὶ παρήκοος υἱὸς δὲν μοὶ ἀνήκει πλέον, ἐπώλησα αὐτὸν τῷ Σκιρλανδάτῳ ἀντὶ 18 φλωρίων. . . .

—Ἡρὸς Θεοῦ, ἀκούε μου, ἐπαναλαμβάνει ὁ νέος, προσπίπτων τοῖς αὐτοῦ γόνασι—Ἄπιστε! ἡ κατοικία σου ἀξία μετὰ τῶν οἰκοδόμων ἐστίν—

Ὁ νέος ἀπεκρίθη ἀλαζονικῶς ἡ κατοικία μου ἐστὶ ἐν τῷ τοῦ Δουκός μεγάρῳ, συνδιάγω μετὰ τῶν πρώτων τεχνιτῶν τῆς Φλωρεντίας, εἰμι συνδαιτυμῶν τῷ Λαυρεντίῳ τῷ μεγαλοπρεπεῖ.

—Θέε μου, Θεέ μου! ἔξω φρενῶν ἐστί—Ἀκολούθει μου, πάτερ, καὶ θὰ ἴδῃς. Ὁ Δουξ σὲ περιμένει, καὶ σοὶ προσφέρει ὑπουργημα κατ' ἀρεσκίαν σου.—Ὁ γέρον μᾶλλον ἐκπεληγμένος ἢ τελλιμένος ἔμενε βεθυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του, ὅτε ὁ νέος ἀπήγαγεν αὐτὸν, παρὰ τὴν θέλησίν του εἰς τὸ τῶν Μεδίκων μέγαρον. Οἱ φύλακες τῷ ἐπέτρεψαν τὴν εἰσοδὸν· παρὰ τῶν αὐλικῶν ἠξιώθησαν ἀμφοτέροι πολλῶν δεξιώσεων, καὶ φθάσαντες εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ἡγεμόνος, οὗτος ἐπορεύθη εἰς προὔπαντησιν αὐτῶν λέγων πρὸς τὸν γέροντα· σὰς ἡνό-

χλησα ὅπως αἰτήσω τὴν ἀδειαν νὰ μείνῃ μετ' ἐμοῦ ὁ Μ. Ἀγγελος καὶ πρὸς τούτοις ἵνα συγχαρῶ ὑμῖν ἐπὶ τῷ υἱῷ τούτῳ, ὅς τις ἀποβήσεται ὁ πρῶτος τοῦ αἰῶνος τεχνίτης—Ὁ οἶκός μου τῷ ἀνήκει, προτείνετε τοὺς ὄρους· μόνον σὰς παρακαλῶ νὰ αἰτήσητε ὑπὲρ ὑμῶν οἷον δῆποτε ὑπουργημὰ ἐπιθυμεῖτε.

—Ὁ γέρον ἀπήντησε στερεῶ τῇ φωνῇ· διὰ τὸν υἱὸν μου φρονῶ ὅτι πέντε δευκάτα κατὰ μῆνα θὰ ἦσαν πολλά· ὡς πρὸς ἐμὲ ὑπάρχει θέσις κενῆ εἰς τὸ τελωνεῖον καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ὑπερητήσω ἐντίμως.—Θέλετε εἶσθαι πάντοτε πένθης ἐκλέγων ἐπάγγελμα τὸσον εὐτελές.—Πλείον τοῦ δέοντος ἐστὶ πρὸς πατέρα οἰκοδόμου.

(ἔπειτα συνέχεια)

Φ. ΔΙ ΜΕΝΤΟΣ.

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΜΑΣ

Ἀφιερῶται τῷ φίλῳ I. Γ. Τσακκάκηφ.

Ah, nella terra
Pure vi han cose che somiglian mollo
Alle stelle del cielo.

De Cesaris.

ἮΣΑΝ πλάσματα ὠραία ὡς ἡ ἀκτίς ἐκρινῶν ἡλίῳ ἦσαν νέοι ἄνδρες, ἐνθουσιώδεις ὡς ἡ ἔξαρσις πρώτου ἔρωτος, ἦσαν ἄνδρες σεβαστοί, ἰσχυροὶ ὡς ἐκ τῆς πείρας· ἡ παγερὰ τοῦ θανάτου πνοὴ ἐσβέσεν αὐτούς, ἡ δὲ γῆ, ἐσχάτου πένθους πέπλος, καλύπτει τὰ προσφιλῆ ὄσα τῶν.

Εἰσερχόμενος ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ ὅπου, ἐντὸς σιγηλοῦ λάκκου κείνται τὰ λείψανα ἀνθρώπου ὅστις κινεῖτο καὶ ἐσκέπτετο, ὡς κινεῖται καὶ σκέπτεται καὶ σὺ, δὲν αισθάνεσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἡδεῖαν τινὰ στοργῆν, μωτηρημένη τινὰ δύναμιν συγκινούσάν σε; εἶναι ἡ φωνὴ τῶν νεκρῶν.—Ἐρωτήσατε τοὺς τάφους καὶ αὐτοὶ θὰ σὰς ἀποκριθῶσιν. Ἀπ' αὐτῶν πνέει πνοὴ ἀγίας ἡδύτητας, συμφωνία σοβαρᾶς μελαγχολίας καὶ ὑψηλῆς στοργῆς, ἧτις εἶναι ἡ ἀρμονία τῆς ψυχῆς ἐξαγιαθείσης ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ἀπειρου.

Ἐκαστος τύμβος ἔχει καὶ τὴν ἱστορίαν του· μόνος, ἔρημος, ἡμελημένος παρὰ πάντων, ὁ τύμβος οὗτος εἶναι τὸ ἱερὸν μυστικῶν πόνων, ἴσως παραπτωμάτων διὰ θερμῶν ἐξελασθέντων δακρύων· ὁ ἄλλος ἐκείνης

ἡ κακοσημημένος διὰ στεφάνων πλεχθέντων ὑπὸ ἐρωτευμένης κόρης, ἀφηγεῖται εὐτυχίαν ἀφνης ὑπὸ σκληρᾶς διακοπῆσαν ἀσθενείας· ἐδῶ πτωχὸν ὄμμα ἐνδείας καὶ ἱστορία ὀλοβλήτου παθημάτων καὶ δακρύων· ἐκεῖ οἱ εὐγενεῖς πόθοι τῆς μεγαλοφυᾶς καταπιγνέντες ὑπὸ ἀκαταρχαίτου κακοδαμονίας.

Ἄ, πόσα μυστήρια ὑπὸ τὴν σπαργιὰ πτωχῶν σκυρῶν! πόσοι ἀκατέλλητοι πόνοι! πόσα ἐλπίδες ψευθεῖται! πόσα γενναῖα ἀγανάκτησις καταποθεῖσα, συσταλεῖσα!

Ὡς οἱ ἀστέρες τ' ὀρανοῦ μὲ τὸ ἀλαμπές αὐτῶν φῶς ἐμπνέουσι γαλήνην εἰς τὴν καρδίαν, οὕτως ἡ πνοὴ τῶν νεκρῶν, ἀποτελουμένη ἐκ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἡρεμίας τοῦ τάφου, μὰς ἐνισχύει ἵνα ἀγαπῶμεν. Ὁτε θύματα κακοδαμονίας ἀπελιπίόμεθα ἐκ τῶν ζώντων τότε μακρὰν αὐτῶν ἐν μονῆρει σέψῃ ἀναπολούμεν τοὺς νεκροὺς ἡμῶν, καὶ ἡ ἀνκμνησις αὐτῶν γλυκάνει τὴν ἐντὸς ἡμῶν πικρίαν καὶ μὰς ἐμπνέει εὐγενεῖς αἰσθημα οἴκτου πρὸς τὰς ἀθλιότητας τῶν ἐλειπνῶν, ἡ ἀνκμνησις τῶν νεκρῶν μας, εἶναι εὐσεβῆς αὔρα ἐξυπνίζουσα τὴν πίστιν καὶ βελτιοῦσα ἡμᾶς.

Ἄς ἀγαπῶμεν τοὺς νεκροὺς ἡμῶν καὶ τὴν μνήμην αὐτῶν ἅς περιβάλλομεν διὰ θρησκευτικοῦ φίλτρου, εἰς αὐτοὺς ἅς ἐμπιστευόμεθα τοὺς πόνους ἡμῶν. Τῆς δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν παραμυθίαν δακρύων ἐνμονώσει ρωσάντος ἐπὶ τούτῳ τῆς μητρὸς, τῆς Ἰουδοῦσας φίλης.

Ἄς κοσμήσωμεν δι' ἀνθέων τοὺς τάφους τῶν. Ἐν μέσῳ τοῦ καθυπεραίνου χρώματος τῆς μελαγχολώδους κυπαρίσσου ἅς προκύπτῃ τὸ ἀβρὸν λευκὸν ῥόδον, σύμβολον γλυκαίας μελαγχολίας, πόνου στοργῆς. Ἱερὸν θεσπιάς ἀνάθημα πρὸς τὰς ψυχὰς, αἰτίνες τοσοῦτον μὰς ἠγάπησαν ἐδῶ κἀκεῖ, εἶναι ἡ τῶν ἀνθέων καλλιέργεια καὶ ἡ εἰρήνη τῆς καρδίας.

Αὐταὶ μετὰ στοργῆς θὰ μὰς ἐπιυλίσσωσι.—Ἄ Κατελήθητέ ποτε ἐν ἐπισήμῳ στιγμῇ ἀφνης ὑπὸ τινος ὑπτασίας. ὑπὸ τινος σέψους, ὑπὸ ἀστραπῆς ὑψηλῆς τινος ἰδέας ὑπὸ ἀκτίνος φωτεινοτέρας τῆς αἰωνίας ἀληθείας; ἴσως τὸ μέτωπόν σας ἐλαφρῶς ἐθώπευε πνοὴ τοῦ ὄντος· ἐκείνου τὸ ὄπισθον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἠγαπήσατε καὶ παρ' ὅδ ἠγαπήθητε. Ἠσθάνθητέ ποτε, καθ' ἑν στιγμήν μὲ τὴν ψυχὴν ἀγαλλοῦσαν πλέον ὡς ἐκ τῶν ἀπογορευμάτων, ὡς ὑπὸ ψύχους τρέμοντες ἐπλανεσθε ὑπὸ τὴν παγερᾶν προσέγγισιν τῆς ἀμφιβολίας, τὴν ταχεῖαν θερμότητα σέψους τινος ἀγάπης καὶ πίστους θερμίνουσαν τὴν καρδίαν σας καὶ νέαν παρῆρσαν ὑμῶν ζωὴν; ἴσως ἦτο φίλημα τῆς μητρὸς σας, τὴν ὁποῖαν θανατοῦσαν ἐθρηνεῖτε, καὶ ἦτις ἐμεῖδικ ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ σας. Οὕτω λέγει ὁ Ματθαῖνος.

Ἐνθυμώμεθα τῶν ἡμετέρων νεκρῶν, εἶναι πολλοὶ καὶ διὰ πολλῶν ἐκοσμοῦντο ἀρετῶν· ἐνθυμώμεθα αὐ-

των παρά τὰς ἡμέρας ἐστίας, ἐν τῇ φιλοσύρῳ ἡρεμίᾳ τῶν οἰκογενειακῶν συνδιαλέξεων. Καί ἀποῦ εὐλικρινῆ ἀπονεύωμεν σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν συγγενεῖς, πρὸς τοὺς φιλάτους φίλους, ἃς ὑψώσωμεν τὴν δίκαιον πρὸς τὸν τάρον τῶν γενεαίων ἐκείνων ψυχῶν, αἵτινες τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἀνήθηκαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς κληθείας. Ὡ, πόσον τοιούτων ἀναμνησκόμεθα!

Μητέρων, αἵτινες ἐν τῇ στενωπῇ τῆς ἀπελιπιστικωτέρας δυστυχίας ἀλώθητον ἐτήρησαν τὴν συνείδησιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα καθηκόντων συζύγων, αἵτινες ἀγνωστοὶ μάρτυρες, μετὰ τοῦ συζύγου συνεμερίσθησαν τὴν ἐξορίαν καὶ τὴν φυλακὴν καὶ ἐκ τῶν μακρῶν παθημάτων καταβληθεῖσαι ἀπέθανον ἄνδρων, οἵτινες ὑπὸ τῆς αὐταπαρνήσεως ἐνισχυόμενοι, ὑπὲρ τῆς εὐμερείας ἄλλων τὸ ἴδιον ἐθυσίασαν συμπερόν, οἵτινες ἐξῆσαν ἀπηνῶς καταδικαζόμενοι καὶ ἐκλείσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγαπῶντες, καὶ συγχωρῶντες. Ὡ! ἀναμνησκόμεθα αὐτῶν, τὰ δὲ ὄνματά των ἕστωσαν σεβαστὰ, εὐσεβῆς παράδοσις.

(ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1459

γενομένης Ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν

ΓΝΩΣΤΟΝ ἔστιν ὅτι τὰ διαχωρίζοντα τὰς δύο Ἐκκλησίας αἷτια εἰσὶ μὲν ἀμύνει καὶ διωξι ἀσίμματα, ἀναπτύχθητά ἐπ' ὀλίγον μόνον καὶ μόνον ὡς ἐν τῆς ἐπιμέμου ἀντιδράσεως τῶν κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν. Πολλὰκι ἐγένοντο ἀπόπειραι πρὸς συνένωσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐν ἔτει 1459 ἐν Φλωρεντίᾳ συνήλθε σύνοδος συγκειμένη ἐκ τοῦ Σ. Πάπας Εὐγενίου Δ', τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου καὶ πλείστον ἀντιπροσώπων Πατριαρχῶν καὶ Καρδινάλιων. Πολλὰ συνευζήτηθησαν ἐμβριθῶς ἐν πολλῇ συνεδριάσει κατὰ τὴν σύνοδον ἐκείνην, τὰ δὲ ἐπιστημότερα γεγονότα ἀναφαίρονται ἐν τῷ συνταχθέντι προτοκόλλῳ, ὅπερ καὶ ἐν περιλήψει καταχωρίζομεν, καθύστερον ἐξ αὐτοῦ πασιφανῶς ἐξάγεται ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις τῶν συνελθόντων καὶ ἡ ἐλαγίστη διάστασις, ἣτις χωρίζει τὰς δύο ταύτας ἀδελφὰς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ ἔνωσις ἐγένετο, χαρὰ δὲ καὶ ἀγαλλίασις κατέλαβε τὸν κόσμον. Κατὰ τὴν 4ην Ἰουλίου 1459 ἐν τῷ ἐν Φλωρεντίᾳ Ναῶ τῶν Ἁγίων Φραγκίσκου συνήλθον ἅπαντα τὰ μέλη καὶ ὑπεδέχθη προ-

τοκόλλον, ὅπερ τὴν ἐπομένην ἦν Ἰουλίου ὑπέγραψαν ὁ τε Σ. Πάπας καὶ λοιποὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ δυτικοῦ καὶ ἀνατολικοῦ κλήρου. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν 6 Ἰουλίου 1459 ὁ τε Σ. Πάπας Εὐγενίος ὁ Δ. καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι καὶ Καρδινάλιοι, ἐνδεδυμένοι τὰς ἐπιστημότερας αὐτῶν στολὰς ἐν τῷ ἐν Φλωρεντίᾳ ναῶ τῆς Ἁγίας Μαρίας (Santa Maria) ἐβάλλον δοξαλογίαν (Te Deum) εὐχαριστοῦντες τὸν Ὑψιστον ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ταύτῃ συμφιλίσεως καὶ ἀνεργασθῆ μεγαλοφώνως· εἰς ἐπίκαιον πάντων τὸ ἐγγράφον φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Σ. Πάπας Εὐγενίου Δ. τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου, τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν Πατριαρχῶν, τῶν Καρδινάλιων καὶ οἴου τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ κλήρου τοῦ παρόντος ἐν τῇ οἰκουμένην ἐκείνῃ συνόδῳ. (Actes du Concile general de Florence. Tom. 1. pag. 663). Ὁ Μητροπολίτης Νικαίας Βησαριῶν τὸ ἀνεγνώσαν ἐλληνιστὶ καὶ ὁ Καρδινάλιος Ἰούλιος λατινιστῶν. Ἐμφρανέστωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, λέγει τὸ πρωτόκολλον, ἀφήρηται μὲν γὰρ τὸ μυστήριον τὸ τῶν δυτικῶν καὶ ἀνατολικῶν διαιροῦν ἐκκλησίαν, εὐφρανέσθω καὶ ἡ μήτηρ ἐκκλησία τὰ αὐτῆς τέκνα μέχρι τοῦδε πρὸς ἄλληλα στασιάζοντα εἰς ἐνότητά τε καὶ εἰρήνην ἣδη ἐπακονῶντα ὄρασα, καὶ ἡ πρόφη ἐπὶ τῷ χωρισμῷ αὐτῶν πικρότατα κλαίουσα ἐκ τῆς νῦν αὐτῶν θαυμασιῆς ὁμοιοῦσι συνἀνεκφράστω χαρὰ τῷ παντοδυνάμῳ εὐχαριστήτῳ θεῷ. Πάντες συνευφρανίσθωσαν οἱ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πιστοὶ καὶ τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ὀνόματι κεκλημένοι τῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ συναγαλλέσθωσαν.

(Ἐπετεῖ τὸ τέλος)

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

διήγημα

(συνέχ. καὶ τέλος.)

Ἐάσωμεν λοιπὸν χαίρειν τὸν Λιβέριον Γερκακίριον. Ἡμεῖς ἐνδιαφερέμε μόνον ἡ τύχη τῆς Ἀναστασίας. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ πόσον κατέπληξεν αὐτὴν τὸ γεγονός τοῦτο. Ἐκλαυσε τὸ μάγον θείον ὅπερ τῶσαν αἰφνυδίῳ διεκλήθη εὐφρόνησε διὰ τὴν φρενεπάτην, ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐφενάκιζεν. Ἐκεῖνον

ὅπερ ἐξέλαβεν ὡς ψυχὴν οὐδὲν ἄλλο ἦτο εἰμὴ θρωμὸς κἀνθαρσος. Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἡγάπησεν ἦτο ἄνθρωπος ποταπὸς χαμερπῆς ἀνευ καρδίας.

Τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας τῆς ἐλαβε φεύγων μεθ' ἐαυτοῦ ὁ ἀρχαῖος σύζυγος· ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλου· ἐσκήθη ἡ Ἀναστασία. Ἐσκήθη μόνον καὶ ἐλυπήθη διὰ τὸν ἀπολεσθέντα ἐρωτὰ τῆς οὕτω τούλαχιστον ἐθεώρει αὐτὸν ἐπὶ τινος ἡμέρας. Ἀλλ' ὁ καιρὸς παρερχόμενος διέλυε τὴν πλάνην. Ἄν καὶ περιφρονούσα ἦδη καὶ ἀπαρξούσα σκέψεως τὸν εὐτελεῖ ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ἐν τούτοις ἐξηκολούθει νὰ τὸν ἀγαπᾷ.

Ἡ ἀπόφασις αὐτῆς ἐγένετο στερεὰ, ὡς εἶχε γίνῃ καὶ πρὶν μηχανουθῆ τὸ ὄλεθρον ἐκεῖνο σχεδὸν ὁ καινοῦργος Μανιάτης. Ἐθεώρησεν ἐαυτὴν χάριν, περιώρισε τὰ ἐξοδὰ τῆς καὶ ἐξῆ ἐν τῇ στερίσει παραμυθουμένη πάντοτε ὑπὸ τῆς καλῆς Κοιζήνης ἥτις καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν ἀνεψιάν τῆς.

Τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἀμαυροῖ τὸν φθόνον. Αἰφρανιώτισται, αἵτινες πρότερον ἐχαριεκόμουν διὰ τὸν ἐπιβλήθητά τῇ Ἀναστασίᾳ γάμον, ἦδη συνεπνοῦν αὐτῇ καὶ συνεκινούσιν διὰ τὸ πάθημά τῆς.

Μετὰ ὀκτὼ μὲν ἡμερῶν ἀνὰ τὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γενέθειραν ὁ Ἀλέξανδρος, κἀλλίστα μὲν ἔχων κατὰ τὸ σῶμα, σὺρβόμενος ὅμως ὑπὸ τοῦ πόνου ἐπανιδῆ καὶ πάλιν ἐκείνην, τὴν ὅποιαν ἐπὶ τῷ θορύβῳ τῶν ταξειδίων καὶ τῇ ἀλλεπαλλήλῳ μεταβολῇ θεαμάτων καὶ τέρψεων δὲν κατώρθωσε νὰ λησμονήσῃ. Ἐπέστρεψε καὶ ἔμαθε τὰ πάντα.

Εἶδεν αὐτὴν τὴν πρό ὀλίγων μόλις μὲνῶν χαρίεσσαν, ροδινήν, τρυφερὰν ἀλλὰ καὶ μογολοπεπῆς νεάνιδα ἐπανέβλεπε καταβεβλημένην ἐκ τῶν θλίψεων, ὠχράν, μελανέμιονα, χάριν συγχρόνως καὶ ὑπανδρον γυναίκα. Τὰ δάκρυα εἶχον θολώσει τὴν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, τὸ ὠραῖον τῶν παρεῖν τῆς χροῖμα εἶχεν ἐξαφανισθῆ ὑπὸ τὴν ἀσθενικὴν ὠχρότητα καὶ ἡ ἐπλημένη αὐτῆς ὄρρυς εἶχε ταπεινωθῆ ὑπὸ τῶν ἐπελθόντων αὐτῇ συμβαμάτων. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο ἀκόμη ὀραία· οἱ πόνοι οἱ ἐπιγίνοι δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐξαφανίσωσι τὸ οὐράνιον κάλλος.

Ἐπὶ τῇ θεᾷ αὐτῆς ὁ Ἀλέξανδρος ἠσθάνθη ἀναγενομένου μετὰ διπλάσις δυνάμεως τὸ θαθὺ πρὸς αὐτὴν πλάσμα τοῦ. Πόσον αἱ δύο αὐτῶν ὑπάρξεις ἦσαν πεπλασμένοι ἵνα συννωθῶσι καὶ πόσον εὐτυχεῖς θὰ ἦσαν ἐὰν ἡγαπῶντο ἀμοιβαίως μὲ ὄλην τὴν ἀγνότητά καὶ τὸ αἰσθημα ὅπερ ἐνέκλειον αἱ καρδίαι των.

Ἀλλὰ δὲν συννωθήθησαν καὶ ἔρσαν βίον κακοδαίμονα.

Δι' ἐπιστολῆς τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος προσέφερεν εἰς τὴν Ἀναστασίαν τὴν καρδίαν του, τὰ πλοῦτή του καὶ τὸ ὄνομά του ἐὰν ἐδέετο νὰ γίνῃ ἰδιὰ του. Δὲν ἐζήτη παρ' αὐτῆς τὸν ἐρωτὰ ἐκείνον τὸν ὅποιον εἶχε πρὸς τὸν πρώτον αὐτῆς σύζυγον τῇ ἐζήτη μόνον τὴν φιλίαν τῆς, τὴν ἐκτιμῆσίν τῆς, τὴν ἀδελφικὴν τῆς ἀγάπην. Ὁ Πατριάρχης, προσέθετον, ἦν ἔτοιμος ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ δώσῃ αὐτῇ τὸ διαζύγιον. Ἠλπίζεν ὅτι δὲν θέλει ἀρνηθῆ τὴν τελευταίαν ταύτην χάριν ἵνα ἀποδώσῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐνεκα τῆς καλλονῆς τῆς, ἀπώλεσε τὴν γαλήνην τοῦ βίου του.

Τοιαῦτα περιεῖχεν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὶ θὰ ἐπρατεῖ πᾶσα ἄλλη εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀναστασίας; Ἀγνοοῦμεν. Ἐν τούτοις ἐκείνη δὲν συνήνεσε. Δὲν τὸ ἐπραξεν ἀλλὰ προὔτιμος νὰ μείνῃ πιστὴ εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐδηλητήριασε τὰς πρώτας τῆς νεότητός τῆς ἡμέρας καὶ ὅστις ὑπῆρξεν ὁ αἰτίας τῆς προῦρου ἐκλείψεως τοῦ ἀστέρος τούτου καλλονῆς.

Καί, τῆς ἐκλείψεως.—Διότι ἡ Ἀναστασία δὲν ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ὡς ἄστρον ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς ἡούς, ἐμαρῆθη ὠχρίασε καὶ ἐσθῆθη μετὰ τὸν ἐρωτὰ τοῦ Λιμπεράκη εἰς τὴν καρδίαν.—Ἀπέθανεν ἐκ μαρμαροῦ.

Καὶ ἐν τούτοις κατηγοροῦσι οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας ἐπὶ ἀπιστίᾳ.

Α. Σ. ΜΑΤΕΣΙΣ.

Π. ΧΙΩΤΟΥ

χειρόγραφον μνημονεῖον θησαυρῶν
κουρβήντα ἐν Νοεμβεῖσι
ἐπὶ τοῦ πολέμου τῶν 1716.

Ὁ δικηγόρος Νικόλαος Μινώτος πρὸς τοὺς πολέμοις βιβλίος, τὰ ὅποια ἐδώρησεν ἡ Δεσφὴ ὁ «Ζακύνθος» εἰς τὴν βιβλιοθήκην Ζακύνθου μὴ ἐνεχείρησεν καὶ τὸ ἐξῆς χειρόγραφον εὐρεθὲν ἐν τοῖς οἰκογενειακοῖς τοῦ ἐγγράφου ὅπως διασώζῃται μετὰ τῶν ἄλλων χειρογράφων τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης. Ἡ ἐπιστολὴ δὲ τοῦ Κυρίου Μινώτου διασαφίζει τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος, τὴν χρονίαν καὶ τὸ ἀντικείμενον.

Ζακύνθος τὴν 14 Μαΐου 1886.

Φίλε Κ. Π. Χιώτη
ἐπέπτα τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης.
Ἐῦρον μετὰ τῶν διαφόρων ἐγγράφων τέσσαρας σσ-

διὰ τὰς γυναίκας πρόσχημα περιφρονήσεως, ἐσκέπτετο περί τούτων κατ' ἴδιον τρόπον, καὶ ἡ κόμησά δὲ Μαρσάν τῷ ἐφαινότο μία ἐξάρσις. Βεβαίως πολλάι γυναῖκες εἶνε συνεταί· ἀπατώμαί κυρία εἰσὶν ὄλαι, ἀλλὰ διαφέρουσι κατὰ τὸν τρόπον τοῦ εἶναι. Ἡ Ἑμμελίνα εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς πλουσίας, ὠραία, ὀλίγον κατηφής, ἐνθουσιαζομένη εἰς τινὰς στιγμάς, ἀμέριμος καθ' ὑπερβολὴν εἰς ἄλλας περιστάσεις, περιστοιχισμένη ὑπὸ καλλίστων συναναστροφῶν, πλήρης πνεύματος, ἀγαπῶσα τὰς διασκεδάσεις, ἅπαντα ταῦτα ἐφαίνοτο τῷ νέῳ παράδοξα συνέσεως στοιχεῖα, ἡ Ἐκεῖνη εἶνε ὠραία καὶ ὄμορ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, περιπατῶν κατὰ τὰς γλυκεῖας ἑσπέρας τοῦ Αὐγούστου, ἐκείνη ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν της ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ μόνον ἐκ φιλίας, ὁ ἔρος παρήλθε, θὰ ζήσῃ ἄνευ ἔρωτος; Καὶ ταῦτα ἀναλογιζόμενος, ἐσκέπτετο συνάμα ὅτι πρὸ ἑξῆς μηνῶν ζῆ ἄνευ ἐρωμένης.

Ἡμέραν τινὰ ἐπισκεύεις ποιῶν, διήλθε πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ Δὲ Μαρσάν, καὶ ἐκτύπησε παρὰ τὴν ἀνῆθιάν του ἐνὸς δὲν ἦσαν ἡ τρεῖς ὄραι· ἤλπιζε νὰ εὕρῃ τὴν κόμησάν μόνην, καὶ ἐξεπλάγη ὅτι ἡ ἰδέα τῆς εὐτυχούς ταύτης συμπτώσεως τῷ ἐπῆλθε κατὰ πρῶτην φοράν. Τῷ ἀπήντησαν ὅτι αὐτὴ ἐξῆλθε, καὶ ἐκπέτασε τὴν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ὀδῶν ὑπὸ κακῆς διαθέσεως, καὶ κατὰ τὴν συνῆθειαν του ὠμίλει μόνος μετὰ τῶν ὀδόντων. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω τί ἐσκέπτετο. Αἱ σκέψεις του ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν παρέσυραν, καὶ ἀπεμακρύνθη τοῦ δρόμου του. Πιστεύω ὅτι εἰς τὴν γωνίαν τοῦ τριστάτου Bussy ἐκτύπησε δυνατὰ, διαβάτην τὴν σινὰ καὶ διὰ τρόπον ὀπωσοῦν παραδόξου, διότι ἐφρεθείς αἰφνης πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετ' ἀγνώστου εἶπε μεγαλοφῶνως· ἡ Ἐάν σοὶ ἔλεγον ὅτι σὲ ἀγαπῶ. ἡ Ἀπεδέφυγε αἰσχυντηλὸς διὰ τὴν μακίαν του ταύτην δι' ἂν ἐγέλα, ὅτε διέκρινεν ὅτι ἡ γελοία ἀποστροφὴ τοῦ ἐποίει ἕνα στοιχόν τὰ μάλα ἐπεξεργασμένον· εἶχε ποιήσει στίχους τινὰς καθ' ὃν χρόνον ἦτο μαθητὴς, τῷ ἐπῆλθε φαντασία νὰ ζητήσῃ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν ἣν εὗρεν ὡς θὰ ἴδῃτε.

(ἔπεται συνέχεια)

ΓΙΑΤΙ ἨΛΘΕΣ ἘΣΤΗΝ ἘΡΜΙΑ ΜΟΥ;

Γιατί ἦλθες ἔς τὴν ἑρμιά μου,
Ὅπου ζῶ δυστυχισμένος,
Πίνοντας τὰ δάκρυα μου
Ἀπ' τὴν Τύχη μου διωγμένος;

Κύτταζε τὸ πρόσωπό μου
Πῶς τὸ μάρανε ὁ καυμὸς;
Κύτταζε, ποῦ ἔς τὸ πλευρό μου
Στέκει ὁ χάρος σκοτεινός!

Ἄν εἴς ἄγγελος, θεά μου,
Μήπως ἦλθες νὰ με σώσης;
Νὰ σοῦ πῶ τὰ κρίματά μου,
Τὸ συγχώριο νὰ μοῦ δώσης;
Ἄχ! με σφάζει, με πληγώνει,
Ἡ γλυκεῖά σου αὐτὴ ματιὰ!
Καὶ ὁ Ἐρωτὰς μου ζώνει,
Μοῦ σκλαβώνει τὴν καρδιά.

Οὐράνοφωτη ἦλθες κάτου
Γιὰ νὰ λάμψῃ ἡ εὐμορφία σου,
Γιὰ νὰ διώξῃ τοῦ θανάτου
Τὸ σκοτάδι αὐτὴ ἡ ματιὰ σου,
Γιὰ νὰ σπρώξῃ σὲ τραγούδια
Τοῦ ποιητῆ τῆ φαντασίᾳ,
Νὰ σὲ κράξῃ ἔς τὰ λουλούδια
Μὲ ὀλάνοιχτη ἀγκαλιὰ.

Νὰ, ποῦ τ' ἄνθη χρωματίζει
Ἡ γλυκεῖα ἀναπνοή σου.
Νὰ, ποῦ ὁ κάμπος λουλουδιῶν
Ἐθωδιάζοντας μαζί σου.
Καὶ ἡ αὐρά ὡς ἀγροικαίε
Τὴν οὐράνια σου λαλιὰ,
Ἐμπροστά σου σταματᾷ
Μὲ κλεισιμένα τὰ φτερά.

Ἄν ἐδιάλεξε λιμέρι
Ὁ Ἐρωτὰς σου τὴν καρδιά μου,
Ὅταν ἦλθες ἀπ' τὰ μέρη
Τῶν ἀστέρων ἐμπροστά μου,
Ἄγιο σ' ἔχω φυλαχτό μου,
Ἐστὸν παλμό της σὲ κρατῶ
Κ' εἰς τὸ σκότος ὀδηγὸ μου
Σ' ἔχω ἄστρο φωτεινόν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μιχαὴλ Ἄγγελος (Φ. Δι Μέντος)—Οἱ νεκροί μας (Γ. Σφήκας)—Περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν (Φ. Τερτσέτης)—Ἀναστασία, διήγημα· τέλος (Α. Μάτσης).—Χειρῶν ἀπὸ μνημοσύνην ἠσαυρῶν (Π. Χιώτης)—Ἐρμελίνα, μετάφρασις (Γ. Μάνης)—Ποίησις (Α. Καφοκέφαλος).

ΤΥΠΟΙΣ Σ. ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΥ